

З огляду на зазначене пропонуємо наступну редакцію ст. 102 КК України:

Стаття 102. Позбавлення волі на певний строк

1. Покарання у виді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину вісімнадцятирічного віку, може бути призначене на строк від шести місяців до десяти років. Неповнолітні, засуджені до покарання у виді позбавлення волі, відбувають його у спеціальних виховних установах.

2. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який вчинив злочин невеликої або середньої тяжкості.

3. Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітнім які вчинили злочин у віці від 14 до 16:

1) за тяжкий злочин — на строк не більше п'яти років;

2) за особливо тяжкий злочин — на строк не більше восьми років.

4. Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітнім, які вчинили злочин у віці від 16 до 18 років:

1) за тяжкий злочин — на строк не більше семи років;

4) за особливо тяжкий злочин — на строк не більше десяти років.

Список використаної літератури:

1. Виноградова С.О. Рецидивна злочинність серед неповнолітніх: причини та попередження / С.О. Виноградова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. — 2015. — Вип. 33. — Т. 2. — С. 141-144.
2. Магарин М.С. Уголовная ответственность несовершеннолетних по новому уголовному законодательству Украины / М.С. Магарин // Правова держава — 2002. — № 4. — С. 70-73.

МИХАЙЛЕНКО Д. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ РЕЖИМІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ НА КОРУПЦІЮ В УКРАЇНІ

У правовій системі України реалізована ідея диференціації режимів правового впливу на корупцію у залежності від того, до якої сфери вона відноситься — публічної чи приватної. При цьому під режимом правового впливу на корупцію слід розуміти особливий порядок правового регулювання, який виражається у поєднанні таких юридичних засобів, як превентивні антикорупційні механізми, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, система підстав

відповідальності за корупційні правопорушення та ступінь суворості правових наслідків цих правопорушень, з метою ефективної протидії корупції. На рівні КК України така диференціація була здійснена лише з 01.07.2011 року (якщо не рахувати пакет антикорупційних законів від 11.06.2009 року, які діяли з 01.01.2011 року по 05.01.2011 року), і з плином часу значно поглибилася.

У кримінальній юриспруденції сформувалося уявлення про соціальну обумовленість такої диференціації. Головною відмінністю між розглядуваними групами злочинів є те, що лише посягання з боку публічних службовців призводять до послаблення державної влади [1, с. 53-54; 2, с. 81] та влади місцевого самоврядування. Слід погодитися, що зображений КК України диференційований підхід щодо кримінальної відповідальності за службові правопорушення осіб, задіяних у публічній і приватній сферах, враховує різницю у суспільній небезпеці діянь, ґрунтується на власному історичному досвіді (дореволюційному, часів НЕПу) і досвіді країн із розвинутою ринковою економікою, враховує положення відповідних міжнародно-правових документів [3, с. 247].

Таким чином, публічні службові особи наділені владними публічно-правовими повноваженнями, а особливістю об'єкта при вчиненні ними злочинів по службі є те, що його становлять правовідносини, в яких реалізується державна чи муніципальна влада. Зазначене характеризує суттєву особливість об'єкту цієї підгрупи злочинів, підтверджує їх підвищену (порівняно з іншими службовими злочинами) суспільну небезпеку та проектується на ознаки їх спеціального суб'єкта. Цим і обґрунтовується встановлення більш жорстких правових наслідків та більш широкого кола правових інструментів протидії щодо корупції у публічному секторі управління, у тому числі і у сфері дії КК України.

Враховуючи фундаментальний характер розподілу корупції на сфери — корупція у публічному та приватному секторі управління, міжнародні акти щодо протидії корупції (Міжамериканська конвенція проти корупції від 29 березня 1996 року, Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій від 21.11.1997 року, Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 року, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 року, Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 року) підпорядковують йому свої норми. У наведених актах критерієм розподілу корупції на дві сфери — публічну та приватну, є характер здійснюваної діяльності. Так, спеціальні суб'єкти корупційних правопорушень у публічному секторі управління повинні бути наділені публічними (державними) функціями (функції у зв'язку із зайняттям посад у законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі чи здійснення державних функцій або надання державних послуг) та використовувати їх при вчиненні правопорушення.

У зв'язку із викладеним в Україні до злочинів у сфері публічної службової діяльності (корупційних злочинів публічного сектору) відносяться ті злочини, які пов'язані із діяльністю службових осіб, які виконують функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях. При цьому згідно п.1 примітки до ст. 364 КК України для цілей статей 364, 368, 368-2, 369 КК України до державних та комунальних підприємств прирівнюються юридичні особи, у статутному фонді яких відповідно державна чи комунальна частка перевищує 50 відсотків або становить величину, що забезпечує державі чи територіальній громаді право вирішального впливу на господарську діяльність такого підприємства. Відповідно до злочинів у сфері приватної службової діяльності (корупційних злочинів приватного сектору) відносяться ті злочини, які пов'язані із діяльністю службових осіб, які виконують свої функції у інших підприємствах, в установах чи організаціях, ніж ті, які згадуються у п.1 примітки до ст. 364 КК України.

Щодо злочинів службових осіб, які окреслені у п. 2 примітки до ст. 364 КК України, встановлюється такий же режим кримінально-правового впливу, як і до злочинів національних службових осіб публічного сектору.

Крім того, в Україні режим правового впливу на корупцію у публічному секторі не є однорідним, оскільки для такого виду службових осіб, як особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» (фактично це найвищі службові особи України) він є більш суворим. Зокрема, лише щодо цієї категорії осіб може бути застосована кримінальна відповідальність за незаконне збагачення (ст. 368-2 КК України) та за декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК України).

Окремі режими правового впливу встановлено на корупцію осіб, які надають публічні послуги, та корупцію у сфері спорту.

Таким чином, у розділі XVII Особливої частини КК України диференційовано режим правового впливу на корупційні злочини за критерієм «характер здійснюваної діяльності спеціального суб'єкта» на корупційні злочини: 1) у сфері публічної службової діяльності (публічного сектору), у межах яких більш суворий кримінально-правовий режим встановлено для найвищих службових осіб України (ст.ст. 364, 366-1, 368, 368-2, 369 КК України); 2) у сфері приватної службової діяльності (приватного сектору) (ст.ст. 364-1, 368-3 КК України); 3) у сфері надання публічних послуг (ст.ст. 365-2, 368-4 КК України); 4) у сфері спорту (ст. 369-3 КК України). При цьому зловживання впливом (ст. 369-2 КК України) відноситься до 1, 2 та 3 із зазначених вище груп.

Список використаної літератури:

1. Волженкин Б.В. Служебные преступления / Волженкин Б.В. — М. : Юристь, 2000. — 368 с.
2. Чугуніков І.І. Поняття злочинів у сфері службової діяльності: історія питання та сучасний стан проблеми / І.І. Чугуніков // Актуальні проблеми політики. — 2008. — Вип. 33. — С. 76-83.
3. Дудоров О.О. Про законодавче втілення ідеї диференціації кримінальної відповідальності за службові злочини в публічній та приватній сферах / О.О. Дудоров // Новітні кримінально-правові дослідження — 2015 : збірник наукових праць / відп. ред. д-р юрид. наук, проф. О.В. Козаченко. — Миколаїв : Іліон, 2015. — С. 247-252.

ФЕДОРОВ В. Н.

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
доцент кафедры уголовного права, кандидат юридических наук, доцент

ПРАВИЛА ПОВЕДЕНИЯ ВО ВРЕМЯ МАССОВЫХ АКЦИЙ. КОГДА ТЫ НЕ ДОМА: КОДЕКС ВЫЖИВАНИЯ

Английская поговорка гласит: «Мой дом — моя крепость». И действительно, когда мы находимся в своём жилище мы надёжно защищены от большинства преступлений. Но только мы из него выходим, стать жертвой преступления шансы намного возрастают.

Сразу заметим, что речь идёт о преступлениях, связанных напрямую с политической ситуацией в стране. Это такие деяния как групповые хулиганство, массовые беспорядки, захват заложников, террористический акт и некоторые другие.

Дело идёт к весне. С потеплением всегда связано и увеличение таких массовых акций как пикетирование, блокирование дорог и государственных учреждений различного рода массовые шествия, демонстрации и прочих мероприятия, которые проходят при значительном скоплении людей. На них могут выдвигаться как чисто экономические, так и политические требования. Но неизменной их чертой являются наэлектризованность людей. Наиболее активные участники таких акций своими действиями «заводят» или, как говорят медики индуцируют остальных к противоправным действиям, а правоохранители, учитывая печальный опыт ликвидированного «Беркута» стараются не сильно вмешиваться в эти события.

Как свидетельствуют социологические исследования агрессивность среди населения за последние годы, возросла в несколько раз. Да и количество оружия, которое пришло к нам с востока страны неисчислимо. К массовым акциям стали привлекаться молодые и не очень